

99. møde.

Tirsdag den 6. maj kl. 13.30.

Formanden: I skrivelse af 1. d. m. meddeler rådmænd *Ib Kolbjørn*, at han er villig til at modtage det ved folketingsmand *Edvin Doses* død ledigblevne mandat som ordinært medlem af folketinget.

I skrivelse af 1. d. m. meddeler sognerådsformand *Poul Nielsen*, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Poul Sørensen* tilståede orlov.

I skrivelse af gårs dato meddeler den fg. finansminister, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1968-31. marts 1969.

Ministeren for offentlige arbejder har anmodet om, at der af folketinget blandt dets medlemmer må blive valgt 8 medlemmer til det i § 3 i lov nr. 109 af 1. april 1969 om styrelsen af statsbanerne nævnte jernbaneråd, der fra 1. april d. å. har afløst det i § 9 i lov nr. 40 af 25. februar 1925 om styrelsen af statsbanerne omhandlede jernbaneråd.

Medlem af folketinget *Skovmand* har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren drage omsorg for, at det danske grænsepoliti ændrer praksis med hensyn til behandling af amerikanske Vietnamdesertører?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets spørgetid onsdag den 14. maj.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Den fg. finansminister (*Ninn-Hansen*): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1968-31. marts 1969.*

Som i de to foregående finansår er tillægsbevillingslovforslaget udarbejdet med

henblik på at registrere samtlige bevægelser, der er indtrådt i finansåret, således at finanslovens og tillægsbevillingslovens bevillinger sammenholdt skulle ligge så nær som muligt ved de endelige regnskabstal for 1968-69. Da der ikke vil være mulighed for ministerierne til at fremsætte ændringsforslag, vil der imidlertid kunne forekomme visse afvigelser hidrørende fra bevægelser indtrådt i finansårets sidste måned og i supplementsperioden.

På finansloven for 1968-69 var budgetteret indtægter på drifts- og anlægsbudgettet på ca. 25.550 mill. kr. og udgifter på ca. 24.000 mill. kr., således at drifts- og anlægsbudgettet viste et overskud på ca. 1.550 mill. kr. På kapitalbudgettet på finanslovens § 30, der endnu i 1968-69 indeholder budgettet bl. a. for udlån og ejendomserhvervelser, var budgetteret nettoudgifter på ca. 1.100 mill. kr., således at der ifølge finansloven skulle fremkomme et kasseoverskud på ca. 450 mill. kr.

I efteråret 1968 afgav finansministeriet til finansudvalget et revideret skøn over den statsfinansielle udvikling i 1968-69. Det var på det tidspunkt besluttet at forlænge fristen for landbrugets indbetaling af merværdiafgift, hvilket medførte et provenutab for statskassen på ca. 320 mill. kr. i 1968-69. Samtidig måtte det skønnes, at provenuet af moms i øvrigt ville blive forringet med ca. 180 mill. kr. og provenuet af andre forbrugsafgifter med ca. 150 mill. kr. i forhold til provenuskønnet på finansloven som følge af nedsat stigning i den økonomiske aktivitet, medens de direkte skatter på den anden side ville give et provenu på ca. 200 mill. kr. mere end ansat på finansloven. Indtægterne forventedes således i forhold til finansloven formindsket med et nettobeløb på ca. 450 mill. kr.

På udgiftssiden måtte ventes stigninger i lovbundne tilskud på ca. 425 mill. kr., hvoraf 340 mill. kr. udgjorde et skøn over merudgifter i statens betaling til arbejdsløsheds-kasserne som følge af, at arbejdsløsheden var større, end det var forudsat ved udarbejdelsen af finansloven. Ud over stigningen i de lovbundne udgifter kom udgiften på 100 mill. kr. i ekstraordinært tilskud til landbrugets dispositionsfond.

Som følge af disse bevægelser måtte det i efteråret ventes, at finanslovens kasse-

[Den fg. finansminister.]

overskud på ca. 450 mill. kr. ville blive ændret til et kasseunderskud i 1968-69 af omtrent samme størrelse, omkring 500 mill. kr. Dette blev også anført ved fremsættelsen i slutningen af november af finanslovforslaget for 1969-70.

Siden disse pessimistiske skøn i efteråret 1968 har der kunnet registreres en forbedring af stillingen på statsbudgettet, idet skønnet for indtægterne atter har kunnet reguleres noget opad, samtidig med at skønnet for udgifterne har kunnet reguleres nedad. Denne udvikling hænger sammen dels med den prisstabilitet, som blev opnået i 1968, og som også har påvirket statens udgifter i retning af at holde dem nede, dels med den indtrådte aktivitetsfremgang, der allerede for 1968-69 har medført, at momsprovenuet har kunnet reguleres 50 mill. kr. opad og skønnet for betalingerne til arbejdsløsheds-kasserne 50 mill. kr. nedad.

Kasseunderskuddet i 1968-69 er derfor blevet væsentligt mindre end skønnet i efteråret. I den økonomiske årsoversigt blev der anført et foreløbigt skøn for kasseunderskuddet på 300 mill. kr. Det må nu forventes, at kasseunderskuddet snarere vil ligge i nærheden af 150 mill. kr., som det fremgår af forslaget til tillægsbevillingslov.

Set i forhold til finansloven viser det foreliggende forslag mindreindtægter på drifts- og anlægsbudgettet på nu kun ca. 325 mill. kr. Denne nedgang svarer omtrent til virkningen på momsprovenuet i 1968-69 af forlængelsen af indbetalingsfristen for virksomheder inden for landbrug og fiskeri m. v. De øvrige indtægtsændringer ophæver stort set hinanden; det drejer sig om en reduktion i øvrigt på ca. 130 mill. kr. i provenuet af merværdiafgiften og den tidligere nævnte reduktion på ca. 150 mill. kr. i provenuet af andre told- og forbrugsafgifter, samt et merprovenu på 210 mill. kr. på personskatter, folkepensionsbidrag og arveafgift, et merprovenu på ca. 30 mill. kr. på andre skatter og afgifter — navnlig stempelafgift — og en merindtægt på ca. 35 mill. kr. i indbetaling af overskud fra Nationalbanken i forhold til finanslovens skøn.

På udgiftssiden viser tillægsbevillingsforslaget nu kun merudgifter på drifts- og anlægsbudgettet på ca. 235 mill. kr. Denne

bevægelse er nettoresultatet af, at der er en stigning i forhold til finansloven i lovbundne tilskud på ca. 550 mill. kr., hvortil kommer de 100 mill. kr. i ekstraordinært tilskud til landbruget, medens der er en reel besparelse på omkring 50 mill. kr. på ikke-lovbundne poster og en mindredgift til pris- og lønstigninger på godt 350 mill. kr. i forhold til det reservebeløb, der er afsat hertil på finansloven.

Stigningen i de lovbundne tilskud hidrører som nævnt for en væsentlig del fra betalingerne til arbejdsløsheds-kasserne; idet denne stigning dog nu er begrænset til ca. 290 mill. kr. Hertil kommer en stigning på 110 mill. kr. i invalidepension ud over satsregulering; denne stigning, der ikke var konstateret i de skøn, der blev meddelt i efteråret, er fremkaldt af en betydelig øgelse i antallet af invalidepensionister. De øvrige væsentlige stigninger i lovbundne tilskud vedrører sygedagpengefondens med ca. 40 mill. kr. og refusionen af de kommunale vejudgifter med 65 mill. kr.

På de ikke-lovbundne udgifter er der som nævnt en reel besparelse i en størrelsesorden af 50 mill. kr. i forhold til finansloven. Det fremgår heraf, at de besparelser på ca. 600 mill. kr., der gennemførtes ved ændringsforslag til finanslovforslaget, er blevet overholdt for det ikke-lovbundne område som helhed. En gennemgang af det samlede tillægsbevillingsforslag viser, at spareplanen også er overholdt for de enkelte bevillingsposter, der berørtes af nedsættelserne.

Specielt om forsvarsministeriets budget skal jeg bemærke, at der af den samlede nedsættelse på 125 mill. kr. allerede på finansloven var foretaget en nedsættelse af rammebeløbene med i alt 52 mill. kr. for militære og civile anlægsarbejder, medens nedsættelsen af driftsbudgettet med 73 mill. kr. foreløbig blev foretaget med et samlet beløb på finansloven på § 22. Denne nedsættelse er nu på tillægsbevillingsforslaget fordelt med 19 mill. kr. på hæren, 13 mill. kr. på søværnet, 35 mill. kr. på luftvåbnet og 3 mill. kr. på hjemmeværnet og fællesudgifter samt 3 mill. kr. på det civile driftsbudget.

Reserven til dækning af stigninger i priser, lønninger og pensioner m. v. i forhold til finanslovens budgetteringsniveau pr. april 1967 var på finanslovforslaget for

[Den fg. finansminister.]

1968-69 ansat til 1.900 mill. kr. Heraf var ca. 400 mill. kr. afsat til dækning af pristigninger på statens varekøb, herunder merudgifter som følge af overgang fra oms til moms. Ved ændringsforslag blev reservebeløbet forhøjet med 550 mill. kr. til dækning af udgifter som følge af, at pristallet for januar 1968 havde udløst 2 dyrtidsportioner i stedet for 1 dyrtidsportion som forudsat ved afsættelsen af de 1.900 mill. kr., samt til dækning af forventede pristigninger på statens varekøb og andre merudgifter som følge af devalueringen i november 1967 og forhøjelsen af merværdi-afgiften fra april 1968.

På tillægsbevillingsforslaget er merudgifter som følge af pris- og lønstigninger på driftsbudgettet opgjort til ca. 2.025 mill. kr. og prisreguleringen af motorvejsanlægsudgifterne til ca. 60 mill. kr. Tilsammen ligger disse reguleringer således ca. 365 mill. kr. under den samlede afsatte reserve på 2.450 mill. kr. Forklaringen herpå er for et mindre beløbs vedkommende, at der ved reservens afsættelse også var taget hensyn til virkningen af devalueringen og af overgangen til moms og momsforhøjelsen for varekøb, der falder inden for anlægsbudgettet, hvor disse bevægelser ikke er opgjort særskilt og på tillægsbevillingsforslaget fremtræder som et reelt merforbrug. Men forklaringen er navnlig, at den i 1968 opnåede prisstabilisering har medført lavere pristigninger på statens varekøb, end det ved reservens afsættelse kunne forudsættes. Det har også spillet en vis rolle for statens udgifter, at længelidningen på arbejdsmarkedet i 1968 blev mere moderat, end det ved finanslovens tilblivelse kunne forudsættes.

Det øvrige forbrug af reserver på finansloven svarer nogenlunde til reservebeløbene. Det gælder merudgifter ved nye love, hvortil der var afsat et reservebeløb på 60 mill. kr.; og det gælder reserverne på i alt 135 mill. kr. til nye bevillingsforslag; heraf er der ved særlige aktstykker af finansudvalget tiltrådt merudgifter på ca. 110 mill. kr.

Resultatet af nettoforøgelsen på ca. 235 mill. kr. af udgifterne på drifts- og anlægsbudgettet sammenholdt med indtægtsnedsættelsen på ca. 325 mill. kr. er, at overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet ved tillægsbevillingsforslaget forringes med ca. 560 mill. kr. Hertil kommer en forøgelse af nettoudgifterne på kapitalbudgettet på ca. 40 mill. kr., således at der i alt bliver tale om en forringelse på 600 mill. kr. fra finanslovens kasseoverskud på ca. 450 mill. kr. til et underskud på ca. 150 mill. kr. Det må imidlertid bemærkes, at der ved beregningen af kasseunderskuddet som kapitaludgift er medtaget statens genudlån af SAAB-lån med 73 mill. kr., medens omvendt statens modtagelse af låneprovenuet i overensstemmelse med praksis ved optagelse af statslån ikke medtages som kapitalindtægt ved beregningen af kasseoverskud eller -underskud; men naturligvis påvirker statens konto i Nationalbanken.

Jeg skal ikke i øvrigt foretage en detaljeret gennemgang af det foreliggende lovforslag, men henvise til de enkelte forslag med bemærkninger samt til oversigterne i lovforslagets tekst og anmærkninger.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til tillægsbevillingslov for 1968-69 til det høje tings hurtige og villige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Gerda Møller): Folketingsmand Dose, der afgik ved døden den 29. april d. å., var valgt i søndre storkreds. Efter den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede stedfortræderliste er 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds rådmand Ib Kolbjørn, der i skrivelse af 1. d. m. har meddelt, at han er villig til

[Gerda Møller.]

at modtage det fra den 30. april d. å. ledige mandat som ordinært medlem af folketinget.

I skrivelse af 29. f. m. anmodede folketingsmand H. C. Toft på folketingsmand Poul Sørensens vegne om sygeorlov fra og med den 1. maj d. å., og den 30. f. m. vedtog folketinget at meddele den ønskede orlov samt at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem. Efter den i valglovens § 50 omhandlede stedfortræderliste er 1. stedfortræder for det konservative folkeparti i Odense amtskreds, hvor hr. Poul Sørensen er valgt, sognerådsformand Poul Nielsen, Bellinge, der i skrivelse af 1. d. m. har meddelt, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af den nævnte orlov.

Efter at folketingsmand Stinus havde anmodet om orlov fra og med den 4. maj d. å. på grund af deltagelse i UNICEFs styrelsesrådsmøde i Chile, vedtog folketinget i sit møde den 25. f. m. at meddele den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem.

Efter den i valglovens § 50 omhandlede stedfortræderliste er 1. stedfortræder for det radikale venstre i Præstø amtskreds, hvor hr. Stinus er valgt, landpostbud Johannes Andersen, Herlufmagle. Denne har imidlertid i skrivelse af 25. f. m. meddelt, at han på grund af sygdom ikke er i stand til at indtræde som midlertidigt medlem i det foreliggende tilfælde.

Gårdejer Asger Jørgensen, Gadstrup, der er 2. stedfortræder, har herefter i skrivelse af 28. f. m. meddelt, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af den nævnte orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter, og udvalget indstiller herefter enstemmigt, at rådmænd Ib Kolbjørn godkendes som ordinært medlem af folketinget fra og med den 30. april d. å. at regne, at sognerådsformand Poul Nielsen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 1. maj d. å. at regne, og at gårdejer Asger Jørgensen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 4. maj d. å. at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af rådmænd Ib Kolbjørn som ordinært medlem af folketinget fra og med den 30. april 1969 vedtoges enstemmigt med 121 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af sognerådsformand Poul Nielsen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 1. maj 1969 vedtoges enstemmigt med 125 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af gårdejer Asger Jørgensen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 4. maj 1969 vedtoges enstemmigt med 126 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om retsafgifter.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 23) findes i tidenden sp. 6052).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 126 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 34) findes i tidenden sp. 6052).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.